

میراحمد رضا مشرف
پژوهشگر مسائل بین الملل

«در هشت دهه گذشته، جهان شاهد فراز و نشیب‌های زیادی بوده و اکنون نیز بشریت با چالش‌ها و بحران‌های متعددی مواجه است... بر پایه احترام متقابل و اعتماد عمیق، رابطه ما آزمون زمان را پشت سر گذاشته است.» این بخشی از سخنان نازند رامودی، نخست‌وزیر هند است که در جریان میزبانی از پوتین، رئیس‌جمهور روسیه و برای یادآوری عمق رابطه میان دو کشور بیان شده است. سفر اخیر پوتین به هند نخستین بازدید وی از این کشور پس از وقوع جنگ اوکراین و همچنین در چهارچوب بیست و سومین نشست سالانه بین هند و روسیه انجام گرفت. نشست‌های سالانه میان هند و روسیه از سال ۲۰۰۰ و با سفر پوتین به دهلی آغاز شد و در طی ۲۵ سال گذشته جز وقفه‌ای کوتاه، به طور مرتب برگزار شده است. در این بین همان‌طور که اغلب تحلیلگران سیاسی اذعان دارند، نقش پوتین در پایداری این روابط و تداوم برگزاری نشست‌های سالانه بسیار چشمگیر بوده است. در این دیدار هم رئیس‌جمهور روسیه از برگزاری مذاکرات دو کشور در فضایی دوستانه و سازنده و با روحیه «شرکت راهبردی ویژه» خبر می‌دهد.

برنامه‌ها و اهداف سفر پوتین به هند

سفر پوتین به دهلی نو در حالی انجام گرفت که دو کشور شرایطی تقریباً نزدیک به هم را در عرصه بین‌المللی سپری می‌کنند: تحریم‌های اقتصادی وسیع روسیه توسط آمریکا و اروپا به دلیل جنگ اوکراین و در طرف دیگر هند که در معرض تحریم‌های شدید ثانویه و تعرفه‌های سنگین آمریکا قرار دارد. به رغم این که بخش مهمی از تحریم‌های ثانویه و جرائم تعرفه‌ای دهلی نو به دلیل ارتباط آن با مسکو، به خصوص در حوزه اقتصادی رقم خورده است، این سفر نشان داد که با وجود این محدودیت‌ها و چالش‌ها، عزم دهلی نو و مسکو در حفظ و حتی توسعه روابط دو جانبه همچنان جدی است. در این شرایط دو طرف در جریان این سفر بر سر طیف گسترده‌ای از مسائل گفتگو و توافق کردند که به امضای ۱۶ سند همکاری میان دو کشور، به ویژه در حوزه‌های اقتصادی و نظامی منجر شد.

الف) توافقات هند و روسیه در حوزه اقتصادی

به نظر می‌رسد که برنامه‌ها و توافقات اقتصادی میان دهلی و مسکو در جریان سفر پوتین به هند، نسبت به اجلاس‌های سالانه پیشین، محدوده بسیار وسیع‌تری را دربر گرفته است.

۱- گسترش مبادلات تجاری هند و روسیه: این موضوع هسته مرکزی توافقات میان دو کشور را شکل داده است چنان‌که افزایش مبادلات تجاری به سقف سالانه ۱۰۰ میلیارد دلار تا سال ۲۰۳۰ میلادی، مهمترین چشم‌انداز همکاری هادراین حوزه اعلام شد. این برنامه ریزی در شرایطی اعلام می‌شود که رقم مبادلات تجاری دو کشور در سال‌های اخیر به شدت افزایش یافته و از ۱۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲-۲۰۲۱، به رقم فوق‌العاده ۶۸۷ میلیارد دلار در سال مالی ۲۵-۲۴ رسیده است. البته در این بین ناترازی شدیدی در تجارت دو کشور وجود دارد چنان‌که در برابر ۶۳۸ میلیارد دلار واردات هند از روسیه، دهلی نو تنها ۲۹ میلیارد دلار کالا به روسیه صادر می‌کند. بخش عمده این ناترازی به افزایش خرید نفت روسیه از سوی هند بازمی‌گردد که در سال‌های اخیر و با توجه به ارائه تخفیف‌های فروش از سوی مسکو، شدت یافته است. در این سفر هم رئیس‌جمهور پوتین از عزم مسکو برای تأمین بی‌وقفه نفت مورد نیاز هند خبر داد. با این حال تا کید مودی، نخست‌وزیر هند بر این که تقویت ارتباطات بین دو کشور اولویت کلیدی دهلی است، نشان می‌دهد که هند به شکلی جدی به راه‌های کاهش این ناترازی می‌اندیشد. تقویت کریدور شمال - جنوب، مسیر دریایی شمال، کریدور دریایی چنای - ولادی وستک بخشی از برنامه‌های اعلام شده از سوی مودی در این مسیر است.

۲- امضای پیمان جابه‌جایی نیروی انسانی: این توافق در نوع خود جدید و بی‌سابقه است. نخست‌وزیر هند در شرح جزئیات این توافق، علاوه بر جابه‌جایی نیروی کار میان دو طرف، از همکاری دو کشور در زمینه آموزش حرفه‌ای، ارتباطات بین دانشجویان، پژوهشگران و حتی ورزشکاران خبر می‌دهد. روشن است که این همکاری در واقع نوعی واکنش به اعمال محدودیت‌ها و مزاحمت‌های واشنگتن نسبت به هندی‌تبارهای ساکن آمریکانیز تلقی می‌شود.

۳- توافقات جزئی و کلی در دیگر حوزه‌های مهم اقتصادی: حرکت به سمت توسعه تجارت دو جانبه از طریق ارزهای ملی دو کشور که به گفته پوتین هم اکنون به سهم ۹۶ درصدی رسیده است، همکاری اقتصادی در حوزه مواد معدنی حیاتی در راستای تضمین زنجیره‌های تأمین، تسهیل دسترسی بازارهای روسیه به کالاهای هندی، ویزای توریستی رایگان ۳۰ روزه به اتباع دو طرف و در نهایت اعلام تعهد نسبت به تلاش برای انعقاد زود هنگام توافق نامه

تجارت آزاد «اتحادیه اقتصادی اوراسیا» همگی بخشی از این توافقات هستند.

متن کامل این یادداشت را در سایت «فرهیختگان آنلاین» بخوانید.

چرا اینفانتینو یک جایزه صوری ساخت و آن را به ترامپ داد روان‌شناسی سیاسی خودشیفتگی

۷

شماره ۴۵۷۵
۸ صفحه
۱۰۰۰۰ تومان

یکشنبه ۱۶ آذر ۱۴۰۴
۱۶ جمادی الثانی ۱۴۴۷
۷ دسامبر ۲۰۲۵

دونرو نامی است که برخی بر سند جدید امنیت ملی آمریکانهاده‌اند که ترکیبی از ایده‌های دونالد ترامپ و دکترین رادیکال مونرو است طبق این سند، آمریکا بدون روتوش و امپریالیستی رفتار خواهد کرد

دکترین میلیتاری دونرو

جهش ارز با مصوبه واردات از مناطق مرزی

۸ دلار چطور ۱۲۰ هزار تومان را لمس کرد؟

قیمت کتب دانشگاهی در ۲ سال اخیر، ۷۲ درصد افزایش یافته است و کمک آموزشی‌ها ۱۲۰ درصد

دانشگاهیان پی‌دی‌اف خوان می‌شوند؟

برخی رسانه‌های اصلاح طلب با فرضیه‌های خیالی می‌خواهند روابط قوای سه‌گانه را خراب کنند

رؤیای به‌هم ریختن رئیس‌جمهور

با هزینه ۳۵ هزار میلیاردی

آب از دریای عمان رسماً به کویر رسید

آب دریا را اگر بتوان کشید

دانشگاه آزادی‌ها با ۱۰۷۲ دستاورد جدید می‌آیند

آغاز شمارش معکوس بزرگ‌ترین رویداد پژوهشی کشور

۴

۶

۲

۵